

СТАНОВИЩЕ

от

доц. Станислава Павлова Пенева, д.м.

Катедра „Логопедия и медицинска педагогика“

Факултет „Обществено здравеопазване“

Медицински университет „Проф. д-р П. Стоянов“ - Варна

**на дисертационен труд на тема: „Компетенции и дейности на медицинската сестра
като част от инвазивния кардиологичен екип“
на докторант: Теодора Радева Димитрова**

за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“
област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт
професионално направление 7.4 Обществено здраве
докторска програма по специалност: „Управление на здравните грижи“

Общо представяне на процедурата

Със заповед на Ректора на МУ-Варна № Р-109-531 от 02.12.2021 г. **Теодора Радева Димитрова** е зачислена като докторант в редовна форма на обучение за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“ в област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт, Професионално направление 7.4 Обществено здраве, специалност Управление на здравните грижи. Научен ръководител е проф. д-р Соня Тончева, д.оз.н. Предвид решение от заседание на Факултетния съвет на факултет „Обществено здравеопазване“ по протокол №235/27.11.2024 г. относно готовност за публична защита и определяне на състав на Научно жури, Теодора Радева Димитрова е отчислена с право на защита със Заповед на Ректора на МУ-Варна № Р-109-428 от 04.12.2024г.

Представени са всички необходими документи, предвидени в Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника към него и Правилника за развитие на научния състав в Медицински университет - Варна.

Кратки биографични данни за докторанта

Теодора Радева Димитрова е родена на 13.06.1976 г. в гр. Шумен. През 1997г. е завършила ПМИ-гр.Шумен, специалност „Медицинска сестра“, след което придобива бакалавърска степен по специалност „Социална педагогика“ в ШУ „Еп. К. Преславски“ през 2000 г. и ОКС „Магистър“ по Управление на здравните грижи в МУ „Проф. д-р Параскев Стоянов“ гр. Варна през 2019г. Професионалния стаж на ас. Т. Димитрова започва като медицинска сестра през 1997г. в ЦСМП – Шумен. Последователно работи в спешно отделение и отделение по УНГ към „МБАЛ – Шумен“ АД. От 2013г. работи като медицинска сестра работа в ангиографско отделение към СБАЛК „Мадара“ ЕАД, Шумен. През 2020г. заема академична длъжност „асистент“ в МУ – Варна, Филиал Шумен, Катедра „Здравни грижи“. Участва в обучението на студенти, като подготвя и провежда практически занятия по учебни дисциплини. Има участия в национални и международни научни форуми и публикации в областта на здравните грижи. През декември 2021г. е зачислена като докторант

в редовна форма на обучение в докторска програма „Управление на здравните грижи“, с тема на дисертационния труд „Компетенции и дейности на медицинската сестра като част от инвазивния кардиологичен екип“. През 2022г. придобива специалност „Клинична социална работа“.

Член на Българската асоциация на професионалистите по здравни грижи, Българската асоциация по общественото здраве и Европейската асоциация по общественото здраве.

Оценка на актуалността на темата

Темата на дисертационния труд на Т. Димитрова „Компетенции и дейности на медицинската сестра като част от инвазивния кардиологичен екип“ е изключително актуална и полезна тъй като непрекъснато се търсят подходи за повишаване качеството на грижи и живот при пациенти със сърдечно-съдови заболявания. Докторантката разглежда важен в практическо отношение проблем, тъй като бързото развитие на медицината и технологиите налага въвеждане и използване на високотехнологична апаратура за диагностика и лечение на сърдечно-съдови заболявания. Това е предпоставка за системно актуализиране на знанията на инвазивната медицинска сестра, което очертава и мястото ѝ в интервенционалния екип. Все повече се усъвършенства обхвата на практиката на интервенционалната медицинска сестра. Анализът на основните компетенции на медицинската сестра като част от инвазивния кардиологичен екип, предполага оптимизиране на конкретни сестрински дейности насочени към пряката грижа за пациента и професионалното ѝ развитие. Необходимостта от специфични сестрински знания и умения при извършване на ангиографски процедури е безспорна поради високата диагностична точност и възможност за провеждане на минимално инвазивни процедури при пациенти със ССЗ. Докторантът разглежда специфичните сестрински грижи в катетеризационна лаборатория, което е от ключово значение за науката и практиката. Специфичната роля и отговорности на ангиографската медицинска сестра в предоставянето на грижи са фокуса на обсъждания проблем. Поставените въпроси в дисертационния труд са с висока научна и практическа стойност.

Структура на дисертационния труд

Научният труд, разработен от ас. Т. Димитрова е с общ обем 147 страници, структуриран в пет глави, съдържащ въведение, литературен обзор, методология и организация на проучването, резултати и анализ, практически подходи, изводи, приноси, предложения, библиография и 6 приложения. Онагледен е с 61 фигури и 19 таблици. Библиографията е съставена от 172 източника, от които 46 на кирилица.

Литературният обзор е добре структуриран и обстоен. Направен е подробен и задълбочен преглед на научната информация, отнасяща се до значимостта на ССЗ и специфичните сестринските грижи и дейности, извършвани по време на интервенционалните кардиологични процедури. Разгледана е селективната коронарна ангиография, като специализирано изследване, с подчертана важност за пациента. На базата на това са очертани възможностите за оптимизиране на сестринските грижи при тези пациенти. Широко е обсъдено сертифицирането и обучението на инвазивната медицинската сестра, като се акцентира на висока квалификация, умения за критично мислене и решаване на проблеми. Задълбочено е анализирана работата на медицинската сестра в ангиографската

зала, като са представени редица предизвикателства и нерешени проблеми. В тази връзка проучването на компетенциите и дейности на медицинската сестра като част от инвазивния кардиологичен екип има важно научно и практическо значение. Логично структурираният литературен обзор показва широките теоретични и практически знания на докторантката в областта на разглеждания проблем.

В глава втора е представена методиката на проучването. Целта е формулирана ясно и точно: *„Да се анализират основните компетенции на медицинската сестра като част от инвазивния кардиологичен екип и на тази база да се предложи оптимизиране на конкретни сестрински дейности чрез разработване на Модел на съвременната инвазивна кардиологична сестра и прилагане на Протокол, целящ минимизиране на допускани грешки“*. За постигането ѝ са изведени 8 изследователски задачи и 3 работни хипотези. Добро впечатление прави подробното представяне на методиката на проучването. В табличен вид обстойно са представени етапите на научно-изследователската работа. Използвани са разнообразни методи, като *документален, исторически, анкетен, метод на SWOT анализ, дълбочинно интервю*. Приложени са комплекс от *статистически методи* за анализ и интерпретация на получените данни, с оглед разкриване същността на наблюдаваните явления и взаимозависимостите им. Данните са обработени със статистически пакет IBM Statisttics - SPSS for Windows , ver. 19 и MS Excel 2021.

В проучването са включени 196 души, разпределени в три групи: пациенти (n=130); медицински сестри (n=35); експерти (n=31). Добре са формулирани критериите за включване на лицата в съответните групи. За всяка група е приложен собствено разработен инструментариум за провеждане на *анкетното проучване* с няколко тематични направления. Разработен е *Въпросник за провеждане на дълбочинно интервю* с експерти оценяващ компетенциите и дейностите на медицинската сестра като част от инвазивния кардиологичен екип.

Чрез експериментален метод е проверена ефективността на предложен **Протокол за дейностите на инвазивната медицинска сестра**. В експеримента са включени две групи респонденти - медицински сестри и експерти (лекари инвазивни кардиолози и старши медицински сестри), работещи в ангиографска лаборатория. След провеждане на експеримента е проучена ефективността от въвеждане на специфична работна документация, с две допълнително разработени анкетни карти.

В трета глава са представени резултати и анализ от собственото проучване чрез подходящи таблици и графики. Задълбочено е анализирана дейността на медицинската сестра в ангиографска лаборатория, като са очертани основните и спецификите дейности. Очертана е необходимостта от предварително обучение за работа в ангиографска зала, предвид сложността на ангиографската процедура и използването на високотехнологична специализирана апаратура. Продължаващото обучение гарантира качествени грижи, поради иновациите и динамичното развитие на интервенционалната кардиология. В отговор на необходимостта от специализирани знания и умения в катетеризационна лаборатория е обсъдена необходимост от въвеждане на специализация „Инвазивна кардиологична сестра“. Изследователския интерес е насочен и към оценката на адаптацията на медицинската сестра в ангиографската зала, която е сложен и многоаспектен процес. За предоставяне на ефективни и висококачествени грижи и като част от инвазивния кардиологичен екип медицинската сестра трябва да притежава и редица компетенции – клинични, технически,

комуникативни и др., които са задълбочено обсъдени в дисертационния труд. Установена е необходимост от въвеждане на специализирана документация за извършване на дейности и грижи в ангиографска зала.

Изключително добро впечатление прави анализът на резултатите от проведеното дълбочинно интервю, подкрепени с добре подбрани цитати от отговорите на респондентите.

В четвърта глава е представен *Модел на съвременна инвазивна кардиологична сестра*, който може да бъде приложен в практиката, за да повиши ефективността на работа и ограничи риска от допускане на грешки. Въз основа на анализа на достъпната литература, на реалната практика и на резултатите от проведеното собствено проучване е направен *SWOT анализ на професионалното развитие на медицинска сестра, практикуваща в ангиографска зала*. SWOT анализът е полезен инструмент за стратегическо планиране, даващ представа за личното и професионалното развитие на ангиографската сестра. Отчитайки специфичната работа на медицинската сестра в ангиографска зала и професионалните ѝ компетенции е разработен и представен **теоретичен „Модел на съвременната инвазивна кардиологична сестра“**, базиран на цялостната концепция на съвременните здравни грижи и интегрира технологиите, човешките ценности и екипната работа.

Изключително ценна част в тази глава е проведения експеримент и последващ анализът на получените резултати. Разработеният *Протокол за дейности на инвазивната медицинска сестра* е внедрен в практиката, след което е проучена ефективността му. Протоколът е задълбочено разработен, обхваща всички аспекти в дейността на инвазивната медицинска сестра. Структуриран е в няколко рубрики, описва конкретни правила за работа. Внедряването на *Протокол за дейностите на инвазивната медицинска сестра* подобрява качеството на работа в ангиографска лаборатория, намалява рисковете от грешки и е добро ръководство за новопостъпили медицински сестри. Тълкуването на получените данни показва познаване на работните процеси, което позволява задълбочен анализ на резултатите и правилно формулиране на изводи и заключения.

Изводите от проведеното проучване са девет, добре обосновани, ясно формулирани, произлизат пряко от проведеното изследване. На базата на резултатите са изведени предложения, адресирани към съответните експерти. Звучат убедително и са изпълними защото са насочени към правилните институции.

Приемам напълно изведените **приноси**, които са с теоретичен и практико-приложен характер.

Във връзка с дисертационния труд ас. **Теодора Радева Димитрова** представя три пълнотекстови публикации.

Авторефератът отразява съдържанието на дисертационния труд, представя методическите подходи и резултатите от проучването, онагледен е с информативни таблици и фигури. Издържан е в научен стил.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационния труд се отличава със своята актуалност, висока научна и практическа стойност. Предоставя нова информация, допринасяща за развитието на практическото сестринство в областта на инвазивната кардиология.

Дисертацията отговаря на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав на Република България, Правилника за приложението му и Правилника на МУ-Варна.

Дисертационния труд показва, че ас. **Теодора Димитрова** притежава задълбочени теоретични знания и демонстрира качества за самостоятелно провеждане на научно изследване. Натрупания практически ѝ дава възможност да оцени задълбочено реалните проблеми, които стоят за решаване пред медицинските сестри.

Въз основа на гореизложеното убедено давам **положителна оценка** за присъждане на **образователна и научна степен „Доктор“** на ас. **Теодора Радева Димитрова** по специалност „Управление на здравните грижи“.

17.01.2025г.

гр. Варна

Изготвил становището

Доц. Станислава Павлова, д.м. ✓

Заличено на основание чл. 5,
§1, б. „В“ от Регламент (ЕС)
2016/679